

معلم موفق کسی است که چند بعدی باشد و دانش آموزش را هدایت کند

معلم ریاضی که خوش نویس شد

انسبه صدق

را به آن اضافه کنم و به چاپ دوم برسانم. دوست دارم تا جایی که می توانم در این زمینه کار کنم.

■ با علاقه‌ی خاصی درباره‌ی ریاضی صحبت می کنید، چرا؟
□ در دوره‌ی دبیرستان ریاضی برایم دشوار بود. تلاش زیادی کردم تا دیپلم ریاضی ام را گرفته‌م. همین تلاش و عجزین شدن با این درس باعث شد، علاقه‌مندی من نسبت به آن بالا رود. یک مطلب مهم است! خیلی وقت‌ها دانش آموز استعداد دارد، اما نوع آموزش و فضای آموزش به شیوه‌ای است که ریاضی را نمی فهمد. نوع تدریس مهم است. من تا جایی که بتوانم و اطلاعات داشته باشم، سعی می کنم از شیوه‌های آموزشی متفاوت استفاده کنم. مخصوصاً در حل مسئله دانش آموز را خیلی ترغیب می کنم که فکر کند.

برای یادگیری بهتر، ایجاد علاقه و تشویق مهم است. هیچ وقت دانش آموز را رها نمی کنم. حتی به دانش آموزانی که نمره‌ی دو یاسه می گیرند، توجه دارم. سعی می کنم ریاضی غول بی شاخ و دمی به نظر نیاید. دژی که نفوذ به آن در نظر دانش آموز غیرممکن می نماید، با تلاش برایش گشوده خواهد شد و آرام آرام با ایجاد علاقه، در سطح بچه‌های دیگر قرار خواهد گرفت. طوری در کلاس رفتار می کنم که دانش آموز بداند، رهایش نکرده‌ام و او هم می تواند مسئله‌های ریاضی را حل کند.

■ تقویت و تشویقی را که می گوئید چه طور به کار می گیرید؟
□ مثلاً یک روز قرار می گذارم، آن‌هایی که در امتحان نمره‌ی خوب بگیرند، هفته‌ی بعد کتاب ریاضی نیاورند و بروند فوتبال. نمی دانید چه شوقی ایجاد می شود و بچه‌ها با چه تلاشی برای امتحان درس می خوانند و چه قدر رقابت به وجود می آید. من از هر اهرمی برای درس و یادگیری استفاده می کنم. گاهی وقتی دانش آموزم سه ۲۰ پشت سر هم بگیرد، برای او با خط خوش سطری می نویسم و به او هدیه می کنم. گرفتن همان خط باعث می شود، تلاش خود را بیشتر کند. فضای صمیمی که در حین بازی و یا تشویق ایجاد می شود و علاقه به معلم، پیامدش علاقه به سخنان و حرف‌های اوست. در نتیجه، تلاش بیشتر دانش آموز برای یادگیری و فهم بهتر را در پی دارد.

برای من همین انس با ریاضی مهم است. جوشیدن من با بچه‌ها، آن‌ها را به من و در نهایت به درخواست‌های من که

■ از چه سالی تدریس را آغاز کردید؟

□ از سال ۱۳۷۲ معلمی را آغاز کردم. معلمی را دوست داشتم و این انتخاب اول من بود. به معلمی عشق می ورزم، طوری که پس از ۱۵ سال، نه تنها از علاقه‌ام کم نشده است، بلکه روز به روز بیشتر می شود و فکر بازنشستگی بعضی وقت‌ها به خاطر دوری از این محیط آزارم می دهد.

■ راجع به کتاب «فکر نو، رشد نو» کمی برایمان می گوئید؟
□ تدوین کتاب چهار سال زمان برد. در این کتاب، تمام سؤال‌های سه سال دوره‌ی راهنمایی به شکل جدول در سه کتاب متفاوت و براساس ترتیب مطالب کتاب درسی تنظیم شده است. طوری تنظیم شده‌اند که هر سه هفته، یک جدول قابل حل است. معلمین می توانند، از همین جدول برای امتحان استفاده کنند. در هر کتاب ۱۰ جدول وجود دارد. هر جدول از خانه‌های ۷ در ۷ تشکیل شده و در خود پاسخ ۲۰ تا ۲۷ سؤال را جای داده است. سؤالات کتاب دقیقاً سؤالات امتحانی، و پاسخ‌ها به جای حروف، اعداد هستند.

■ چهار سال طولانی نیست؟

□ روی تدوین این کتاب بسیار کار شد و حتی بارها با دوستانی که در این زمینه تخصص داشتند، صحبت کردم. سؤال‌ها طوری تنظیم شده‌اند که دانش آموز با حل هر جدول، علاوه بر پاسخ به سه درس پشت سر هم، به مرور درس‌های قبل هم پیردازد. یکی از مشکلات کار، گنجاندن سؤالات هندسی و تبدیل آن‌ها به عدد بود که بسیار دشوار و زمان‌بر بود. برای بعضی از سؤالات ناچار به کدگذاری شده‌ام و برای رسم شکل‌های هندسی نیز از روش خاص اندازه‌گیری استفاده کرده‌ام.

■ آیا جدول‌ها، کلیدی نیز دارند؟

□ خیر. این مستلزم دادن پاسخ‌های درست بود و من با حل المسائل مخالفم؛ چون جلوی تفکر را می گیرد.

■ آیا خودتان از این روش در کلاس درس بهره می گیرید؟

□ بله از جدول‌ها به عنوان امتحان یا تکلیف خانه استفاده می کنم و استقبال بچه‌ها بسیار عالی است. در آخر کتاب ۱۰ جدول آمده است که می توان از آن‌ها به عنوان چرک نویس و یا برگ امتحانی استفاده کرد. تصمیم دارم، بانک سؤالاتی

همیشه وقتی می‌خواهیم از کسی به دانایی و محبت بی‌قید و شرط یاد کنیم، نام استاد و یا معلم به ذهنمان خطور می‌کند. با یکی از دبیران استان تهران به بهانه‌ی کتابی کمک‌آموزشی که در زمینه‌ی ریاضی به چاپ رسانده بود، گفت‌وگویی ترتیب دادیم. وی مقام اول را در «آزمون خوش» در «انجمن خوش‌نویسی ایران» از آن خود کرده است. رضا حیدرخانی متولد سال ۱۳۵۱ است، با مدرک لیسانس ریاضی. ۱۵ سالی است که به تدریس ریاضی در دوره‌ی راهنمایی مشغول است. با توجه به تجربه‌ی معلمی در این دوره ۳ جلد کتاب با عنوان فکر نو، رشد نو، برای دانش‌آموزان تدوین کرده‌اند. هم‌چنین، پنج سالی است که در دبیرستان تدریس می‌کند.

اگر مسائل کتاب را یاد نگیرد، زیاد مهم نیست، مهم این است که یاد بگیرد چه طور فکر کند.

■ چه طور فکر کردن را چه طور می‌توان آموزش داد؟

□ به روش معلم بستگی دارد. یک ضرب‌المثل چینی می‌گوید: اگر کسی گرسنه بود و به او ماهی دادی، سیرش کرده‌ای. ولی اگر ماهی‌گیری یادش دادی، همه چیز به او داده‌ای. باید طرز فکر کردن را به آن‌ها آموخت که این فقط مختص یاد گرفتن ریاضی نیست. در درس‌های دیگر و حتی در زندگی آینده‌اش هم تأثیرگذار خواهد بود. وقتی فکر کردن و نوع اندیشیدن را آموخت، هم در ریاضی و هم در جاهای دیگر زندگی‌اش آن را به کار می‌گیرد.

■ چه برنامه‌هایی برای آینده دارید؟

□ در یکی دو سال اخیر، به شیوه‌های جدیدی برای تدریس دست پیدا کردم. بچه‌ها، هم مسئله حل کنند و هم مسئله به وجود آورند. در هر جلسه، مسئله‌ای برای فکر کردن به دانش‌آموز می‌دهم. خیلی از بچه‌ها استعداد ریاضی دارند، اما با توجه به مسائل و مشکلات متنوع، نتوانسته‌اند به این مقوله بپردازند. فکر می‌کنم آن‌ها می‌توانند، با کمی توجه کردن و دادن حس اعتماد به خودشان، این استعداد را در خود شکوفا کنند. وقتی دانش‌آموز در مسیر خانه به جای فکر دیگر، همه‌ی تفکرش را روی حل مسئله متمرکز می‌کند، خود این جلوی حضور و وجود بسیاری از افکار مخرب را در ذهن او می‌گیرد. وقتی انرژی‌ات را جایی مطلوب صرف کنی، انرژی برای جاهای مشکل‌دار باقی نمی‌ماند. قوی شدن گیرنده‌های بچه‌ها هم مهم است؛ این‌که هر مطلبی را می‌گیرند، بتوانند پردازش کنند و با تفکر، تصمیم‌گیری و حل مسئله کنند. معلم موفق در تدریس معلمی است که چند بعدی باشد و در جنبه‌های متفاوت دانش‌آموزش را هدایت کند.

■ به جمله‌ای که در زندگی شما تأثیر گذار بوده، اشاره می‌کنید؟

□ جمله‌ای از کتاب تام‌هریس در «وضعیت آخر»: «همه خوب‌اند، ما هم خوبیم.» با توجه به این جمله، اگر خوب نگاه کنیم، می‌بینیم هر کس سرشار از خوبی‌ها و بدی‌های بسیاری است، ولی در وجود هر کس خوبی‌ها را دیدن و آموختن، بهترین است؛ این‌که عاشق خودمان باشیم و عشق بورزیم به دیگران.

همان درس خواندن است، علاقه‌مند می‌کند. ترس از معلم باعث می‌شود که دانش‌آموز به خوبی درس را نیاموزد و یا اصلاً از کلاس و درس زده شود. روش هدفمند باعث می‌شود که آن‌ها به سمت درست هدایت شوند. البته من با آزادی بیش از حد هم مخالفم. جایگاه معلم کلاس و درس هر کدام سر جای خودش است و حریم‌ها کاملاً حفظ می‌شوند. دوستی با دانش‌آموز به معنای ترک جایگاه معلمی نیست. می‌توان دوست بود و در یک فضای صمیمی سال‌ها با دانش‌آموز زندگی کرد، اما باز تو معلم باشی و او دانش‌آموز و همه چیز در چارچوب خودش پیش برود. سر کلاس موقع درس، درس است و بیرون از کلاس، صمیمیت و رفاقت. من هنوز با دانش‌آموزان ۱۱ - ۱۰ سال پیش ارتباط دارم.

■ به خط خوش اشاره می‌کنید. خطاطی را کی آغاز کردید؟

□ خط جزئی از زندگی من است. وقتی با خط خوش روی تخته می‌نویسی، تمایل به توجه کردن و در نتیجه یادگیری افزایش می‌یابد. همیشه دوست داشتم در چیزهایی که کمی ضعیف هستم، قوی شوم تا در کلاس به عنوان معلم، با دانسته‌های بالاتر بتوانم به توقعات و پرسش‌های دانش‌آموزانم پاسخ بگویم. بچه‌ها به مدرسه می‌آیند تا بیاموزند. فکر می‌کنم معلم خوب معلمی است که از معلومات به روز و کافی برخوردار باشد و در تمام ابعاد رشد کرده باشد تا دانش‌آموز الگوی مناسبی را پیش رو داشته باشد. من همیشه دوست داشته‌ام، معلم کاملی باشم تا بتوانم از هر لحاظ معلوماتم را به بچه‌ها انتقال دهم. تا جایی هم که وقت و توانم اجازه دهد، تلاش می‌کنم. دانستن لذت‌بخش است. قبل از شروع یادگیری زبان انگلیسی، خط را آغاز کردم. خط خوش را دوست داشتم.

خط خوش می‌تواند در یادگیری و ایجاد علاقه به آموختن مؤثر باشد. در سال ۷۱ با این انگیزه، آموزش خط را آغاز کردم. در سال ۸۲ در «آزمون خوش» که توسط انجمن خوش‌نویسان ایران برگزار می‌شد، مقام اول کشور را آوردم و تلاش می‌کنم تا در سطح ممتاز هم این مقام را کسب کنم. من اگر یک بار دیگر معلم شوم، این بار از ابتدا کاری می‌کنم که دانش‌آموز را به فکر کردن وا دارم. حتی